ИЗВЕШТАЈ ОД МЕЃУНАРОДНА НАУЧНО - СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА НА ТЕМА"70 ГОДИНИ - ОРГАНИЗИРАНА ЕДУКАЦИЈА, РЕХАБИЛИТАЦИЈА И ВРАБОТУВАЊЕ НА ЛИЦА СО ПОПРЕЧЕНОСТ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА"

Во периодот од 16 - 18 Мај, 2019 година во Битола, во хотел Капри организирана е меѓународна научно - стручна конференција на тема **"70 ГОДИНИ - ОРГАНИЗИРАНА ЕДУКАЦИЈА, РЕХАБИЛИТАЦИЈА И ВРАБОТУВАЊЕ НА ЛИЦА СО ПОПРЕЧЕНОСТ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА"**. Организатори на конференцијата беа

- Сојуз на специјални едукатори и рехабилитатори на Република Северна Македонија;
- Завод за рехабилитација на деца со оштетен слух, говор, глас и други проблеми во развојот "Кочо Рацин" - Битола.

Конференцијата се одржа под покровителство на **г-дин Зоран Заев**, Претседател на Влада на Република Северна Македонија.

Конференцијата започна на 16.05.2019 година со свечено отворање на кое присуствуваа околу 250 учесници, стручни лица од земјата и регионот.Во *ревијалниот дел* на конференцијата свое обраќање имаа министрите за здравство, образование и труд исоцијална политика, претставникот на Канцеларијата на Уницеф во Скопје и претседателот на Друштвото на дефектолози на Република Србија. Конференцијата за отворена ја прогласи покровителот г-дин Зоран Заев- Претседател на Владата на Република Северна Македонија. Во ревијалниот дел доделени се признанија во вид на плакети и благодарници.

Во делот на пленарните излагања, презентирани се трудови од претстваници на Националното координативно тело за имплементација на Конвенцијата на ОН за правата на лицата со попреченост, Министерството за труд и социјална политика, Министерството за здравство, Бирото за развој на образованието, Институтот за дефектологија, Сојузот на специјални едукатори и

рехабилитатори на Република Северна Македонија, ЗРДОСГГДПР Кочо Рацин - Битола и Канцеларијата на УНИЦЕФ во Република Северна Македонија.

Оргиналните трудови беа организирани и распоредени во 4 групи:

А) *Воспитание и образование на лицата со попреченост;*

Б) *Стратегии и трендови во рехабилитацијата на лицата со попреченост;*

В) *Социјално економски аспекти на состојбата на лицата со попреченост;*

Г) *Општи теми*

Во склоп на конференцијата реализирани се и две дискусии на зададени теми:

1. "Улогата на установите за заштита, едукација и рехабилитација на лицата со попреченост во развој на инклузивно општество во Република Северна Македонија"

2. "Подобрување на квалитетот на здравствената и социјалната заштита на лицата со попреченост"

Согласно **препораките од** дискусиите на пленарна седница беа усвоени следниве заклучоци и препораки:

ВО ОБЛАСТА НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

1. Потребно е формирање на Центри за рана интервенција во Република Северна Македонија, за деца на возраст од 0 до 6 години.

- Центрите за рана интервенција да бидат во надлежност на Министерството за здравство на РСМ, и за секој плански регион, а за почеток, да биде формиран по еден таков Центар.
- Центрите да бидат семејно ориентирани и истите да работат со трансдисциплинарен пристап.

- Центрите за рана интервенција да бидат функционално поделени, за деца на возраст од 0 до 3 години и од 3 до 6 години, и истите да остваруваат тесна соработка со Стручните тела за функционална проценка по МКФ.

- Центрите за рана интервенција да бидат во тесна соработка со јавните установи - детски градинки

2. Превземање на активности за подобрување на системот на здравствената заштита на возрасните лица со попреченост, пред се во однос на пристапноста на здравствената заштита за овие лица.

ВО ОБЛАСТА НА СОЦИЈАЛНТА ЗАШТИТА И ВРАБОТУВАЊЕТО

1. Воспоставување организиран систем на стручна поддршка во семејствата на лцата со попреченост преку соодветни сервисни служби.

2.Предлог активности за подобрување на професионалната ориентација и оспособување, преку воведување нови програми за оспособување според функционалните способности на лицата со попреченост, со цел нивно подобрено вклучување на пазарот на трудот.

ВО ОБЛАСТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО И ВОСПИТАНИЕТО

1. Законските измени и системски реформи започнуваат да се прифаќаат во установите од областа на посебното воспитание и образование на децата со попреченост и се во насока на унапредување на инклузивното образование;

2. Системот за образование да се реформира во единствен образовен систем со трансформација и проширување на дејноста на посебните установи и паралелки, односно тие да добијат ресурсна улога за поддршка на учениците со попреченост во инклузивното образование;

3. Потребно е спроведување на активности за јакнење на рехабилитационата компонента на посебните училишта и паралелки;

4. Учениците да се вклучуваат во единствениот образовен систем по препорака на МКФ комисиите во зависност од функционалните способности преку изработка на ИОП (Индивидуални Образовни Планови);

5. Потребно е да се направи промена на Наставните Програми. Предлог е да постојат три вида Наставни Програми;

- Редовна наставна програма
- Адаптирана наставна програма (Индивидуални Образовен Програми/Планови)
- Модифицирани наставни програми. Овие програми да се реализираат во училиштата со ресурсна дејност и истите да се базираат на стекнување вештини од секојдневието а да бидат наменети за учениците со најнизок степен на функционалност)

6. Во склоп на Министерството за образование и наука да се организира сектор за инклузивно образование;

7. Во буџетот на РСМ да се предвиди посебна финансиска сметка за поддршка на учениците со попреченост во образованието;

8. Потребни се измени и дополнувања на Законот за средно образование по основа на инклузивните принципи од Законот за основно образование;

9. Бирото за развој на образование на РСМ да организира обуки на инклузивните тимови за подготовка и примена на универзален ИОП;

10. Деталите и специфичностите од типот на вид и број на сервиси за учениците, распределба на учениците со ПОП во паралелките, компетенции на специјален едукатор и рехабилитатор - стручен соработник, компетенции на специјален едукатор и рехабилитатор - ресурсен координатор да бидат предвидени во подзаконски акти;

11. По пилотирање МКФ комисиите да бидат внесени во системот.

Ул. 11 Октомври бр.42 Скопје
Жиро сметка: 300-0000001729-87 Комерцијална банка А.Д Скопје
e-mail: sojuz_defektolozi@yahoo.com
www.sojuznadefektolozi.org

Извештајот е доставен до Владата на Република Северна Македонија, Министерството за здравство, Министерството за образование и наука и Министерството за труд и социјална политика.

Скопје , Мај 2019 година

Горан Петрушев

Претседател на Сојуз на специјални едукатори и рехабилитатори на РСМ